

З ЛИСТУВАННЯ ЮРА МЕЖЕНКА ТА ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА

Тамара Литвин

науковий співробітник відділу рукописів
ЛННБ України ім. В. Стефаника, канд. іст. наук

Публікація листування відомого бібліографа, книгознавця і бібліотекознавця Юра Меженка (1892–1969) та історика і бібліолога Івана Крип'якевича (1886–1967). Обидва науковці акцентують увагу на проблемі історії української культури, зокрема книгодрукуванні та упорядкуванні наукової бібліографії української книги, колекціонуванні Шевченкіани.

Ключові слова: Юр Меженко, Іван Крип'якевич, книгознавство, наукова бібліографія, Шевченкіана.

In article was published the correspondence between the famous bibliographer and bibliologist Yur Mezhenko (1892–1969) and historian, bibliolog Ivan Krypiakévych (1886–1967). Both scientists focus on the problem of history of Ukrainian culture, in particular book printing and organizing scientific bibliography, collecting of Shevchenkiana.

Keywords: Yur Mezhenko, Ivan Krypiakévych, bibliography, scientific bibliography, of Shevchenkiana.

Публикация переписки известного библиографа, книговеда и библиотековеда Юра Меженко (1892–1969) и историка и библиолога Ивана Крипьякевича (1886–1967). Оба исследователя акцентируют внимание на проблеме истории украинской культуры, в частности книгопечатания, составлении научной библиографии украинской книги, коллекционировании Шевченкианы.

Ключевые слова: Юр Меженко, Иван Крипьякевич, книговедение, научная библиография, Шевченкиана.

Епістолярій — важливий історичний документ, який дозволяє реконструювати не лише життя та побут його репрезентантів, а й особливості суспільно-політичного життя, етнокультурних процесів, учасниками або очевидцями яких вони були впродовж певного часу. Зокрема чималу археографічну цінність становить листування талановитого бібліографа, книгознавця, бібліотекознавця Юра Меженка з відомим істориком і бібліологом Іваном Крип'якевичем.

Мета статті — вивчення професійних контактів Ю. Меженка та І. Крип'якевича в галузі книгодрукування, книгознавства і бібліографії, ознайомлення з їхніми захопленнями, а саме — колекціонуванням на підставі епістолярних джерел архіву Івана Крип'якевича (відділ рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаніка, ф. 314).

Пропонована стаття, яка містить дев'ять документів (одну телеграму, чотири листи Ю. Меженка та чотири листи І. Крип'якевича), доповнює публікацію епістолярію двох відомих науковців. Як відомо, 13 листів київського книгознавця до І. Крип'якевича в 2001 р. опублікував його син Роман [1]. 12 з них надрукувала Марія Вальо в упорядкованій нею книзі «Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969)» [3]. Краще зрозуміти суспільно-культурний і науковий контекст цього спілкування допоможе, крім публікації М. Вальо, листування Ю. Меженка з молодим науковцем Ярославом Дашкевичем (1926–2010) [4; 5]. Епістолярій Ю. Меженка також розглянуто у праці М. Крячка [2].

Юрій Меженко, як член Наукового товариства імені Шевченка у Львові з 1923 р. і засновник Українського наукового інституту книгознавства (1923–1930), уважно слідкував за книгознавчими студіями, бібліофільським рухом на західних землях України, особисто знав багатьох львівських істориків та мистецтвознавців книги. Зокрема, у міжвоєнний період він познайомився і зав'язав творчі контакти з головою (1934–1939) історико-філософської секції НТШ Іваном Крип'якевичем. Як свідчить машинописний лист директора УНІКу Ю. Меженка і його вченого секретаря М. Іванченка (документ № 1), київські книгознавці були зацікавлені у розширенні наукових зв'язків із галицькими науковцями, зокрема й у залученні «українських та почасти чужоземних бібліологів та бібліофілів» до видання інститутом нового «бібліологічного українського журналу». У листі також повідомляється про публікацію статей Івана Крип'якевича в журналі інституту «Бібліологічні вісті»*.

Видавці застерігають, що не мають можливості сплачувати авторам гонорар. Водночас висловили згоду на публікацію статті «про екслібрис в Галичині» і запропонували методику опису книжкових знаків. Утім, до цього київського часопису історик подав не розвідку

* Йдеться про книгознавчі розвідки: «Найдавніші папірні на Україні (XVI в.)» (1926, № 1), «Причинки до словника українських граверів» (1924, № 4).

про екслібриси, а статтю «До історії львівської гравюри в XVII в.» (1927, № 1 (14)). У листі Меженко запропонував передати Івану Петровичу приватну збірку книжкових знаків до «майбутнього Музею книги», а також, по можливості, взяти участь у підготовці збірника, присвяченого українській книзі XIX ст.

Наступний лист Ю. Меженка до львівського колеги датований 12 січнем 1949 р. (документ № 2). На цей час він був уже звільнений з посади директора Бібліотеки АН УРСР за «націоналізм» (1947) і переїхав до Ленінграда, де займався упорядкуванням «великої бібліографічної картотеки з історії техніки» (понад 20 тис. карток), передачею до друку бібліографії періодичних видань Росії 1901–1916 рр. (понад 14 тис. назв). У листі Ю. Меженко згадав й про свої «шевченківські колекціонерські справи», висловив подяку за надіслані програми різних шевченківських свят; просив розшукати статті про Шевченка в іспанському журналі «La Ilustracion Española у Americana». Через 12 днів Ю. Меженко знову надіслав листа (23 січня 1949 р.) до свого львівського колеги, в якому подав план підготовки наукового збірника з метою «всєбічно висвітлити і підсумувати все, що відомо про Івана Федоровича» (документ № 3). Укладати цей збірник мали четверо осіб: Віктор Данилевський — голова комісії історії техніки АН УРСР, історики книги І. Крип'якевич, С. Маслов та Ю. Меженко. До збірника планували включати наукові статті, публікації документів і матеріалів, а також «добру велику бібліографію». Наприкінці листа Ю. Меженко ще раз просив збирати для нього афіші, програми, запрошення, газетні публікації на честь «Шевченківських днів».

Через тиждень (30 січня 1949 р.) І. Крип'якевич сповістив, що «Проектом збірника Івана Федорова я захоплений. Знаєте, що я вже здавна цікавлюся першим друкарем і дещо про нього писав, дещо проектував — але тепер відкривається можливість видати справді великий збірник» (документ № 4). Водночас запропонував до цього видання декілька своїх статей (про перебування Федорова у Львові, його помічників і учнів, про історію надмогильної плити), а також підготувати підбірку архівних документів різними мовами. При цьому вважав за доцільне продовжувати пошук невідомих документів в архівах Києва, Москви, Вільнюса. «Бібліографію фєдорівських друків і дослідження самих друків» пропонував

укласти С. Маслову; аналіз стародруків могли б здійснити, на його думку, львівські вчені І. Свенціцький та А. Генсьорський.

У листі до Ю. Меженка від 9 лютого 1949 р. львівський історик просив віднайти в російських бібліотеках деякі рідкісні видання, необхідні для дослідження історії «могили і намогильної плити Івана Федорова» (документ № 5). У цій же кореспонденції І. Крип'якевич сповіщає свого колегу про те, що нині у Львові «проектуються» музей Федорова.

Із листа І. Крип'якевича від 22 березня 1949 р. довідуємося, що він надіслав Ю. Меженку раритетне видання «Кобзаря» і декілька «меморіальних» Шевченківських марок. Ще раз відзначив необхідність публікації у науковому збірнику федорівських матеріалів латинською мовою і залучення до підготовки цього збірника білоруських бібліофілів (документ № 6). На жаль, заплановану працю так і не вдалося видати.

Переписка продовжується кореспонденцією від 30 грудня 1955 р., в якій І. Крип'якевич привітав Ю. Меженка та його дружину з Новим роком, принагідно запропонувавши надіслати йому дублети різних екслібрисів. Львів'янина цікавила також діяльність лєнінградського Товариства екслібрисистів (документ № 7). У відповідь (січень 1956 р.) Ю. Меженко повідомив, що має збірку українських екслібрисів, яка «за останній час не поповнюється», і що в Ленінграді вже не діє Товариство екслібрисистів, натомість активною є секція колекціонерів при Будинку вчених, яку він очолює (документ № 8).

У телеграмі від 24 червня 1966 р. Ю. Меженко привітав Івана Петровича з вісімдесятиріччям і побажав «довгих літ творчої плідної праці». Тоді Ю. Меженко вже знову мешкав у Києві, де активно співпрацював із редакцією Української Радянської Енциклопедії.

Як бачимо, пропонована переписка відтворює не лише атмосферу дружніх стосунків і творчої співпраці двох інтелектуалів, істориків книги і бібліофілів, а й уможлиблює відчуття особливості наукового життя в Україні та Росії у радянську добу, вплив на них компартійних ідеологем.

Усі листи публікуються вперше. Подані до друку тексти передаються за прийнятими археографічними нормами — за сучасною орфографією та із збереженням особливостей мови авторів.

За сучасними правописними нормами у квадратних дужках розкриваються скорочення. Вгорі зліва жирним курсивом вказано вид

кореспонденцій та прізвище кореспондента у родовому відмінку. Нижче подано дату та місце написання документа. У квадратних дужках вказано датування, встановлене упорядником. Авторські вираження не обумовлюються, зазначено лише авторські підкреслення.

Археографічна легенда містить дані про місце зберігання автографа, характер відправлення (телеграма, лист), дані про оригінал чи копію епістолярію, поштові штемпелі. Назви видань і товариств подано за оригіналом.

Документ № 1. Лист Ю. Меженка та М. Іванченка¹

30 вересня 1926, Київ

30 вересня 1926 р., Київ
ч. 959

*[Офіційний бланк Українського науково-дослідного інституту
Книгознавства із текстом: «Київ. Пушкінська вул., 8, пом. 8»]*

У. С. Р. Р. — Н. К. О.
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
КНИГОЗНАВСТВА
Київ, Пушкінська вул., 8, пом. 8.

ЗАВДАННЯ: Дослідження та студіювання книгознавства взагалі та, зокрема й головним чином, українського книгознавства. Організація бібліологічного наукового центру на Україні. Розроблення та пропаганда наукових методів бібліологічної роботи. Об'єднання та допомога роботі українських бібліологів.

---

¹ *Іванченко Микола Миколайович* (1883–1943) — український книгознавець, бібліограф. Від 1921 р. був помічником завідувача відділу Всенародної бібліотеки (ВБУ, Київ). 1923–1928 — учений секретар Українського наукового інституту книгознавства. Редагував журнал «Бібліологічні вісті», де надрукував низку статей: «Міжнародний бібліографічний інститут» (1923, № 4), «Український інститут книгознавства» (1925, № 1-2), «Українське товариство прихильників книги в Празі» (1927, № 2). Редактор «Журналу бібліотекознавства та бібліографії». Автор біографії С. Маслова у книзі «Сергій Маслов. 1902–1927» (Київ, 1927). Співукладач «Систематичного каталогу видань Всеукраїнської Академії наук. 1918–1920» (Київ, 1930). 1930 р. заарештований, перебував на засланні (Далекий Схід). Жив у Чернігові, де загинув під час війни.

ЗАСОБИ: Постійний зв'язок з міжнародними, закордонними та українськими науково-книжковими закладами й бібліологами. Картотека українського друку. Енциклопедія документів України. Бібліотека українського друку. Бібліотека книгознавства. Музей книги. Курси книгознавства. Бібліологічне видавництво. Часопис «Бібліологічні Вісті»*. Друк. Книгоспілки Зам. № 816–100.

Вельмишановний товаришу,

Обидві Ваші статті друкуємо у наших «Бібліологічних Вістях»². На превеликий лише жаль, ми позбавлені всякої можливості виплачувати гонорар авторам. Журнал поки що себе не окупає, тих же грошей, що асигновано на видання журналу, не вистарчає навіть на друкарські витрати. Маємо змогу видавати цей журнал виключно дякуючи допомозі з боку українських та, почасти, чужоземних бібліологів і бібліофілів. Сподіваємось, що і Ви не відмовитесь і надалі допомогти Інституту в цій досить важкій справі видання бібліологічного українського журналу. Тому, дуже просимо Вас дати нам здуману Вами статтю про екслібрис** в Галичині. Описати знаки можна було б за такою системою: 1) прізвище, ім'я, по батькові, соціальний стан, рік народження та смерті і т. под. короткі відомості про власника бібліотечного знаку. 2) Прізвище, ім'я, по батькові, художника, гравера, взагалі автора бібл[іотечного] знаку. 3) Характер роботи (напр[иклад], грав[юра] на міді, дереворит, літографія, цинк[ографія] і т. под.). 4) Форма, напр[иклад], 4-х кутний, трьохкутний і т. п. 5) Розмір знаку. 6) Якого коліру: однокольоровий чи двохкольоровий і т. д. 7) Місце, де перебуває б[ібліоте]ка з цими знаками. 8) Рік, коли надруковано цей знак. 9) Тираж його. 10) Описання книжного знаку. 11) Написи на знаку. 12) Характер[истика] бібліотеки. От майже всі відомості, що бажано було би дати при описанні книжних знаків. Загальний вигляд описання міг би бути приблизно такий:

Шевченко, Василь Юхимович. Бібліофіл. 1883 г.

Рис. Олександр Меркур'євич Литвиненко.

Цинк[ографія], 4 кути, 99 × 82, однокол[ьоровий].

Москва; 1926 р. Тираж 500 прим.

Описання кн[ижкового] зн[ака]. Фігура хлопця з плафону

Сикстинської капели, роб[ота] Мікель-Анджело; далі видно через вікно Ісакієвський собор.

* Паралельно текст французькою мовою.

² «Бібліологічні вісті» — часопис Українського наукового інституту книгознавства, виходив у Києві (1923–1930) за редакцією Ю. Меженка, закритий у результаті більшовицьких репресій.

** Тут і далі підкреслення автора листа.

Написи: 3 книг по мистецтву В. Ю. Шевченка,
О. Литвиненка, 1925.

Бібліотека власника кн[ижкового] зн[ака] складається з книг з мистецтва, літератури та історії.

Можна, звичайно, скласти такий список і за іншим принципом: об'єднати всі знаки коло того художника, що робив ці знаки. Тоді на перше місце опису висовується прізвище та інші біографічні відомості про художника, а далі йде опис зроблених ним знаків за абеткою власників бібліотек. Ілюстрації дати можна і необхідно. Зараз важко сказати, чи зможемо ми дати їх багато. Це залежить від грошей, але ж найбільш цікаві обов'язково дамо.

Інститутові, особливо для майбутнього Музею Книги, дуже цікаво було б мати можливо більше цих книжкових знаків. Чи не згоднісь би Ви передати свою збірку Інститутові. В той чи інший спосіб Інститут міг би це компенсувати.

Цими днями виходить 2-ге число «Бібл[іологічних] Вістей», які надішлемо Вам негайно після надрукування.

Почали здавати до друку матеріали 3-ього числа, в якому уміщаємо і Вашу статтю («Причинки до слов[ника] укр[аїнських] граверів»). Друга піде в 4-ому числі, що вийде або в кінці грудня, або в січні майбутнього року. На той рік теж маємо видрукувати 4 числа (разом 20-22 друк[ованих] арк[ушів]). Ми були б надзвичайно Вам вдячні за дальшу допомогу нам. Нас, для «Бібл[іологічних] Вістей», цікавить все, що маєте, або інше відношення до книгознавства (друкарства, історії книги, бі[блі]ографії, бібліофілії, бібліотекознавства і т. под.) в його історичному та сучасному аспектах. Крім «Бібл[іологічних] Вістей» Інститут думає видати збірник, присвячений укр[аїнській] книзі XIX стол[іття]. Поки що це ще в проєкті, але ж нам важливо було б знати, чи не згоднісь би Ви взяти участь у збірнику і яку тему Ви бажали б опрацювати.

Просимо Вас прислати нам статтю В. Залозецького³, в разі згоди шановного автора надрукувати її в наших «Бібліологічних Вістях». Крім

³ *Залозецький-Сас Володимир Романович* (1896–1959) — український мистецтвознавець. Народився у Львові. Д-р філософії (1919). Дійсний член історико-правничої секції Львівського богословського наукового товариства (1932) та Візантійської комісії Австрійської АН, член-кореспондент Католицької академії у Відні, Міжнародної візантійської комісії в Парижі. Навчався у Віденському університеті (1914–1919). Викладач вищих шкіл Праги, Берліна й Відня, професор Львівської богословської академії (1928–1934). Досліджував готику, ренесанс, бароко, вплив візантійського мистецтва на українську архітектуру. Помер у м. Грац (Австрія). У часописі «Бібліологічні вісті» (1923–1930) статті В. Залозецького відшукати не вдалося.

того просимо Вас дати нам список інших статтів, що мали друкуватися у Вашому збірникові. З приводу статей ми вийшли б в переговори з їх авторами.

З правдивою пошаною
ДИРЕКТОР УНІК [червоне чорнило] Юр Меженко
Учений секретар [чорне чорнило] М. Іванченко

*ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів. —
Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 314/1. — Арк. 1-1 зв.,
оригінал, машинопис. Підписи Ю. Меженка,
М. Іванченка — власноручні.*

Документ № 2. Лист Ю. Меженка

12 січня 1949, [Ленінград]

Дорогий Іване Петровичу!

Дуже Ви мене вразували своїм ласкавим листом. Спасибі Вам, що згадали за мене, бо зараз, живучи в Ленінграді, я не так вже багато маю привітань і згадує за мене не так вже багато людей.

Мабуть винен тому я сам, бо вдача у мене нелегка ні для людей, ні для себе.

Живеться мені тут незле і як би не те, що довелося перехворіти кілька місяців, то не мав би на що скаржитись. Помешкання маю непогане, в центрі міста, працюю в колективі добрих людей і в галузі, хоч для мене й новій, та все ж таки інтересній. Зараз я зайнятий складанням великої бібліографічної картотеки з історії техніки. Є в моєму розпорядженні невеликий штат і справа посувається ніби незле. Хоч і хворів я довго, а вже зібрав за 10 місяців роботи понад 20 тисяч карток. Є ще й інші різні побічні роботи. Здав до друку (цього року має вийти з друку) чималу (на 22 аркушах друку) бібліографію періодичних видань Росії, що виходили в 1901–1916 роках. Там більш як 14 000 назв у мене зареєстровано.

Як бачите, не дуже багато мені було часу для відпочинку, та я не скаржуся, бо за звичкою людей мого покоління гадаю, що найкращий відпочинок то є цікава робота.

Свої Шевченківські колекціонерські справи я не занедбав і ретельно продовжую збирати та опрацьовувати «Шевченкіану». Дякую Вам дуже за надіслані «програми» свят. У мене за 1917 рік є всього 10 штук, то Ваші дві аж на 20 % збільшили мені мою збірку в цій ділянці.

З великою приємністю надсилаю для синів Ваших⁴ дещо з марок. Я зараз за браком часу філателією не займаюся і через те не маю доброго вибора, хоч продовжую нею цікавитись платонічно.

Мабуть те, що надсилаю, у Вас все вже є?

Чи не могу я бути Вам корисний в якій небудь книжковій справі? Ленінградських букіністів я багатьох знаю і через них мабуть зможу розшукати для Вас потрібне з старих книжок.

Це мене не обтяжить, навпаки мені буде приємно знати, що я зміг зробити для Вас хоч яку небудь послугу.

З свого боку проситиму Вас і надалі не забувати за мене якщо колись натрапите на якусь «Шевченкіану». От, до речі, одразу ж маю запитання до Вашої ерудиції. Чи не пригадаєте Ви чи можна дістати в якійсь львівській бібліотеці за 70-і? 80-і? роки іспанський журнал *Ilustración Española*⁵.

⁴ **Крип'якевич Петро Богдан Іванович** (1923–1980) — український кристалохімік, доктор хімічних наук, автор 232 наукових праць. Народився у Львові. Захоплювався філателією та вивченням східних мов. Цікавився літературою, образотворчим мистецтвом, музикою, історією. Після смерті батька — Івана Петровича Крип'якевича — упорядковував його архів. Помер у Львові, похований на Личаківському цвинтарі.

Крип'якевич Роман Іванович (1925–1999) — український учений у галузі фізики і механіки, громадсько-політичний діяч. Народився у Львові. Захистив кандидатську дисертацію (1954), підготував докторську дисертацію, однак як дисидентіві-шістдесятнику захистити її так і не вдалося. Автор 80 наукових праць. Редактор і фактичний засновник наукового журналу «Фізико-хімічна механіка матеріалів». Піклувався про долю наукової і творчої спадщини батька — Івана Петровича Крип'якевича, організував видрук і редагував його праці. Помер у Львові, похований на Личаківському цвинтарі.

⁵ Журнал «*La Ilustración Española y Americana*» («Іспано-американське просвітительство», 1877, № 4) виходив у Мадриді. Часопис зацікавив Ю. Меженка тим, що Володимир Лесевич опублікував у ньому свою статтю «Тарас Шевченко — великий поет України» («Taras Shevchenko el gran poeta de Ucraina»), в якій переклав іспанською уривки з Шевченкових творів «Тарасова ніч», «Кавказ», «До Основ'яненка», «Заповіт».

Лесевич Володимир Вікторович (1837–1905) — український філософ, літературознавець, фольклорист і громадський діяч, дійсний член НТШ. Походив з українського старшинського роду на Полтавщині, служив на Кавказі, закінчив Академію Генерального Штабу в Петербурзі. Після виходу у відставку присвятив себе філософії й літературі, зокрема — публіцистиці. Опублікував філософські, фольклористичні, літературознавчі праці (у т. ч. й про Т. Шевченка та ін.). У 1897 р. виголосив промову в Петербурзі про значення творчості поета в розвитку української мови й літератури. 1879 р. був засланий на Сибір. Товаришував з М. Драгомановим. Заповів свою бібліотеку НТШ.

Справа в тому, що колись В. Лесевич, подорожуючи закордоном, умістив в цьому журналі аж 4 статті про Шевченка. Коли він їздив я не знаю, мабуть навіть не раз там був? В одній з статей про Лесевича є згадка про це. Як би його це перевірити? В XV томі повн[ого] вид[ання] творів Ш[евчен]ка нічого нема за іспанські переклади. Мабуть він нічого й не перекладав? Тільки писав про Шевченка?

Даруйте мені запізнене поздоровлення з Новим роком і прийміть прощу від мене й від дружини⁶ найщиріші побажання здоров'я і успішної праці.

Юр Меженко

1949. 01.12. P. S. Листи ходять дуже поволі. Вашого листа від 30/ XII я одержав 10/І. Очевидно лист пішки чимчикував а не залізницею їхав.

ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 193/8. — Арк. 2-4 зв., оригінал, рукопис. Підпис Ю. Меженка — власноручний.

Документ № 3. Лист Ю. Меженка

23 січня 1949, [Ленінград]

Дорогий Іване Петровичу!

Пишу цього листа з дорученням Вик[тора] Вас[ильовича] Данилевського⁷, який мені казав, що він до Вас вже писав в цій самій справі, а тепер, після докладної з ним розмови, коли з'ясувалися деякі дальші деталі, просить мене докладно Вас поінформувати і запитати про Вашу згоду.

Справа торкається Івана Федорова. Є намір (і це зафіксовано в затвердженому плані) видати великого збірника (може аркушів на 50 якщо потреба), в якому дати дослідницькі статті, публікації невідомих, мало-відомих та відомих, але цінних матеріалів, документів тощо, а також добру

⁶ *Готт Ольга Олександрівна* (1896–1961) — бібліограф, друга дружина Ю. Меженка. Мала фізико-математичну освіту, володіла кількома іноземними мовами. Працювала в Українському науковому інституті книгознавства в Києві (УНІК) над бібліографією зарубіжної літератури в українських перекладах XVIII–XX ст. Детальніше див.: Листування Юра Меженка з Ярославом Дашкевичем (1945–1969) / [упоряд.: Р. Дзюбан, Г. Сварник]; Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, Відділ історичних колекцій. — Львів, 2009. — С. 318.

⁷ *Данилевський Віктор Васильович* (1898–1960) — український вчений, спеціаліст з історії техніки, академік АН УРСР (1948). З 1931 р. працював у Ленінграді, де з 1936 р. очолював кафедру Ленінградського політехнічного інституту. У 1949–1954 рр. — голова, згодом член Комісії історії техніки АН УРСР.

велику бібліографію. Мета збірника всебічно висвітлити і підсумувати все, що відомо про Івана Федоровича.

Вик[тор] Вас[ильович] гадає, що для укладання цього збірника треба мати організаційну групу з 4-х осіб (Данилевський, Крип'якевич, Маслов⁸, Меженко), яка в міру потреби притягатиме інших авторів. Розробленого плану збірника ще нема. Прохання до Вас надіслати докладні міркування свої щодо плану, автури, розмірів тощо. Коли одержимо від С. І. Маслова його міркування, то я перешлю Вам його плана, а йому Вашого. Така попередня взаємна інформація полекшить остаточне вирішення. В лютому або в березні Вик[тор] Вас[ильович] повинен бути в Києві на сесії і тоді все буде остаточно зафіксовано, але перед тим треба про все добре домовитися.

Ви знаєте Віктора Васильовича і мабуть я й не мав би писати, але оскільки я в даному разі виступаю і як представник його, і одночасово як один з співучасників, то маю сказати що працювати з Вик[тором] Вас[ильовичем] дуже легко, дуже приємно і є певність, що він, маючи міцний авторитет, зможе в справі видання домогтися того, що багатьом іншим не під силу. Отже, маю до Вас спільне з В[іктором] В[асильовичем] прохання: взяти участь в такому виданні, а на першій стадії роботи допомогти своїми цінними порадами.

Крім того є ще одна в цій справі деталь. До остаточного розв'язання справи не дуже її розголошувати. Вік[тор] Вас[ильович] вважає, що краще вийти на люди з готовою роботою без попередніх балачок, ніж мати багато балачок, які до того ж можуть і пошкодити роботі, а потім зробити щось не зовсім гаразд.

Відомо, що деякі історики зможуть таку роботу перетягати з інститута історії техніки (який не є гуманітарним закладом і належить до Відділу технічних наук) до себе і тим самим пошкодити справі, бо нічого у них до цього часу не витанцюється.

Чекаю від Вас відповіді і сподіваюся, що у нас з Вами відновиться науковий контакт.

Листи прошу адресувати до мене, бо я з В[іктором] В[асильовичем] зустрічаюся мало не щодня, а телефоном розмовляю в справах буває і двічі у день. Отже я, маючи від нього це доручення, триматиму його в курсі цієї справи.

Вітаю Вас від щирого серця.

Юр Меженко

1949. 01. 23

⁸ *Маслов Сергій Іванович* (1880–1957) — відомий український вчений-книгознавець, археограф, історик української літератури і культури. Член-кореспондент АН УРСР з 1939 р., у післявоєнні роки працював у відділі рукописів Бібліотеки АН УРСР у Києві.

Р. С. Чи одержали Ви мого листа від 12/ I ?

Наближаються Шевченківські дні, мабуть у Львівських установах будуть вечори, а значить афіши, програми, запрошення; мабуть і в газетах щось буде. Дуже прошу в разі що-небудь буде у Вас перед очима згадати за мою шевченківську хворобу.

*ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів. —
Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 193/8. — Арк. 4-5 зв.,
оригінал, рукопис. Підпис Ю. Меженка — власноручний.*

Документ № 4. Лист І. Крип'якевича

30 січня 1949, Львів

Львів, 30 січня 1949 р.
вул. Острозького 7/2

Шановний і Дорогий Юрій Олексієвичу!

Обидва Ваші листи я дістав. Тішуся, що Ви здорові і задоволені роботою — я дуже цікавлюся Вашими бібліографічними дослідженнями і рад побачити Ваші видання, якщо вони вже покажуться у світ.

Проектом збірника Івана Федорова я захоплений. Знаєте, що я вже здавна цікавлюся першим друкарем і дещо про нього писав⁹, дещо проектував — але тепер відкривається можливість видати справді великий збірник. Передаю для Вас і Віктора Васильовича тимчасовий нарис плану: можна ще його інакше розкласти і доповнити, але головне мабуть там є.

⁹ Див.: *Крип'якевич І.* Іван Федоров, перший руський друкар / *І. Крип'якевич* // Письмо з «Просвіти». — 1909. — Чис. 12. — С. 194-197; *Його ж.* Іван Федорович — перший український друкар / *І. Крип'якевич* // Свобода. — 1918. — 15 черв. (чис. 29); *Його ж.* Іван Федорович — перший український друкар. В пам'ять 350-ліття появи першої української друкованої книжки у Львові / *І. Крип'якевич*. — Львів: [накладом т-ва «Просвіта»; з друк. видавничої спілки «Діло»], 1924. — 7 с. — (Історична бібліотека «Просвіти»; ч. 6); *Його ж.* Папір українських друків Ів. Федоровича / *І. Крип'якевич* // Стара Україна. — 1924. — Чис. 2-5. — С. 45-46; *Його ж.* Зв'язки Івана Федоровича з Краковом / *І. Крип'якевич* // Українська книга. — 1943. — № 5. — С. 23; *Його ж.* Чергові дослідження над діяльністю Івана Федорова / *І. Крип'якевич* // Науковий збірник Бібліотеки АН УРСР. — Київ, 1946. — Ч. 1. — С. 94-97.

Детальніше див.: *Литвин Т.* Наукові розвідки Івана Крип'якевича про Івана Федорова / *Тамара Литвин* // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаніка : зб. наук. праць. — Львів, 2011. — Вип. 3 (19). — С. 531-556.

Будьте ласкаві передати Ваші міркування. Щодо моєї участі, то передбачаю таке:

1) Можу зредагувати архівні документи про І[вана] Ф[едорова] — велика більшість їх є у Львові, вони були вже публіковані (за невеликими виїмками), але в недоступних тепер виданнях — треба їх перевірити з актовими книгами, і дати до оригіналів в латинській, важкуватій мові, переклади, щоб ширший гурт дослідників міг ними користуватися. Але треба б, щоб хтось у Москві (Зернова¹⁰, чи хто інший) перевірили, чи в московських архівах не можна ще чого знайти. Так само у Вільні, в іст[оричному] архів[і], треба посадити когось на розшуки — звіттам нічого ще не публіковано. Може і в київських актових книгах ще що знайдеться, міг би пошукати Ткаченко М. М.¹¹

2) З 1940 р. я маю написану роботу «І[ван] Ф[едорів] у Львові» — могла б увійти у біографію І[вана] Ф[едорова].

3) Можу дати статейки про помічників і учнів І[вана] Ф[едорова], і про намогильну плиту — її історію.

Щодо інших авторів, то бібліографію федорівських друків і дослідження самих друків, очевидно, єдиний може скласти С. І. Маслов. Він міг притягнути до роботи і М. З. Суслопарова¹², який в 1948 р. вже мав дещо готове про перші друки (по тематиці Зернової). Дуже інтересно було б перевірити всі екземпляри федорівських друків по різних бібліотеках — можуть знайтися невідомі варіанти. Тут у Львові є два спеціалісти по

¹⁰ *Зернова Антоніна Сергіївна* (1883–1964) — російський книгознавець. У 1922–1958 рр. працювала науковим співробітником відділу рідкісних книг Державної бібліотеки СРСР ім. В. І. Леніна у Москві. Опублікувала: «Памятник нижегородской печати 1613 г.» (1928), «Старопечатные книги как исторические памятники русской культуры» (1943), «Начало книгопечатания в Москве и на Украине» (1947), «Книги кирилловской печати, изданные в Москве в XVI–XVII веках» (1958) та ін.

¹¹ *Ткаченко Микола Михайлович* (1893–1965) — український історик, професор, шевченкознавець. Народився на Черкащині. Закінчив Київський університет. Співпрацював з ВУАН та Інститутом літератури АН УРСР. Один з упорядників «Повного зібрання творів» Т. Г. Шевченка в 6-ти томах (1961). Похований у Києві.

¹² *Суслопаров Микола Захарович* (1901–1974) — український бібліограф, мовознавець, бібліотекар, знавець класичних мов. Народився в м. Біла на Холмщині. 1919 р. закінчив Кам'янець-Подільську гімназію. Розшифрував низку стародавніх написів трипільської та зрубної археологічних культур, дохристиянського письма на Русі і розробив наукову методику дешифрування давнього письма. Похований у Києві.

стародруках І. С. Свенціцький¹³ і А. Генсьорський¹⁴ — може вони дали б які причинки. Треба зацікавити кого з бібліографії Білорусії (Заблудів)¹⁵, а певно візьмуть участь російські бібліознавці. Це була б інтересна співпраця дослідників трьох братніх народів в пам'ять друкаря, що працював для трьох народів.

Чекаю Ваших зауважень.

Посилаю Вам деякі Шевченкіана і далі буду стежити за ними. Мої сини дякують за марки і пришлють свої дезідерати*, також до букіністів. Бібліотека В. Лесевича є в бібліотеці НТШ, але, на жаль, Ілюстр[аціон] Есп[аньйо]л в ній нема — буду ще шукати, але з малою надією.

Думаю, що тепер вже будемо у жвавих зв'язках, то напишу, якщо знайдеться.

Дуже сердечно вітаю і міцно стискаю Вашу руку, вітайте від мене Вашу Шановну Дружину (як звичайно, галичанин, забув ім'я і по батькові!).

*ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів. —
Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 193/8. — Арк. 12 зв.,
копія, машинопис.*

---

¹³ *Свенціцький Іларіон Семенович* (1876–1956) — український філолог, музеєзнавець, мистецтвознавець, дійсний член НТШ. Засновник і довголітній директор Національного Музею у Львові (1905–1939), згодом Львівського Державного Музею Українського мистецтва (до 1952 р.). Помер у Львові, похований на Личаківському цвинтарі.

¹⁴ *Генсьорський Антін Іванович* (1890–1970) — український мовознавець, бібліотекознавець, книгознавець. Дослідник Галицько-Волинського літопису і грамот. Працював у бібліотеці Народного Дому (1924–1938), Львівській філії Бібліотеки АН УРСР (1940–1949, з перервою у 1942–1944), в системі АН УРСР, спочатку — у Львівському відділенні Інституту мовознавства, від 1951 р. — в Інституті суспільних наук. Помер у Львові, похований на Личаківському цвинтарі.

¹⁵ *Заблудів* — м. Білостоцького повіту Підляського воєводства, Польща. Розташоване на білорусько-українсько-польському прикордонні. Засноване у XV ст., 1553 р. отримало магдебурзьке право. 1567–1568 рр. у Заблудові була зорганізована друкарня, де І. Федоров і П. Мстиславець видрукували Заблудівське Євангеліє (1568–1569), 1570 р. — Псалтир і Часослов.

* *Дезидерат* (дезидерат) (лат. desiderata — бажане; побажання; вимога) — предмет, потрібний для поповнення музею, бібліотеки, колекції.

Документ № 5. Лист І. Крип'якевича

9 лютого 1949, Львів

Львів, 9 лютого 1949 р.
вул. Острозького 7/2

Дорогий Юрій Олексієвичу!

Почав я досліджувати справу могили і намогильної плити Івана Федорова, але у Львові немає деяких важливих видань і тому прошу Вас мені допомогти:

1) В 1822 р. був у Львові П. И. Кеппен¹⁶ і описав плиту в «Путевых записках 1821 и 1822 г.», які, мабуть, не були публіковані; рукопис в 1900 рр. був власністю сина Ф. П. Кеппена, директора природознавчого відділу Імп[ераторської] Публ[ічної] Бібліотеки (пише про це І. Свенціцький, Материалы по ист[ории] возрождения Карпатской Руси, Львів 1906, с. 11, 128, і Ф. П. Кеппена, Биография П. И. Кеппена, Спб. 1911, с. 46, 55, 58). Де тепер цей рукопис, чи не в бібліотеці ім. Леніна? Він для нас дуже важливий, бо Кеппен описав місце, де була плита і зробив її рисунок. Якщо цей рукопис віднайдеться, необхідна потреба скопіювати відповідне місце, або ще краще, сфотографувати разом з рисунком плити. Прохання до Вас доручити комусь це перевірити!

2) Нема у Львові Вестника Европы¹⁷ 1822 р. № 123, ч. 11 — 14?, з статтею Калайдовича К.¹⁸, Записка об Иване Федорове, який використав опис Кеппена і дав його рисунок плити. Також необхідно зробити фото рисунку і копію статті.

3) А. Глаголев¹⁹, Записки русского петешественника, Спб. 1837, 2 вид. Спб. 1845 також з автопсії* описав плиту — знову потрібна копія, бо тут у Львові цього видання не маємо.

¹⁶ **Кеппен Петро Іванович** (1793–1864) — український та російський вчений в галузі статистики. В 1822 р. відвідав Львів. Першим зробив замальовку надгробної плити І. Федорова, похованого біля церкви Онуфріївського монастиря у Львові.

¹⁷ «Вестник Европы» (1802–1830) — літературно-політичний журнал, який видавався у Москві. Засновник журналу — М. М. Карамзін.

¹⁸ **Калайдович Константин Федорович** (1792–1832) — російський історик, археограф і бібліограф, член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1825). Написав статтю про діяльність І. Федорова у Львові на основі відомостей із «Путевых записок» П. Кеппена (1822).

¹⁹ **Глаголев Андрій Гаврилович** (?–1844) — російський письменник, мовознавець. Автор праць: «Умозрительныя и опытыныя основанія словесности» (СПб., 1834–1845), «Записки русского путешественника съ 1823 по 1827 г.» (СПб, 1837–1845) та ін.

* Автопсія (грец.) — безпосереднє бачення.

4) Булгаков²⁰, Иллюстр[ированная] история книгопечатания 1889, с. 238 дає якийсь відмінний варіант плити — також у Львові нема.

5) Треба б зробити фото із реконструкції плити, яку виконано 1875 р. з доручення гр. А. С. Уварова²¹, яка була або і сьогодні ще є в «Книгохранительной Палате», в будинку «Печатного Двора»²² в Москві — може у Вас є які зв'язки з цим музеєм.

Я маю відомості про чотири рисунки Федорівської плити:

1. Зроблений Гриневецьким²³ 1817 р. і публікований у варшавських «Клосах»²⁴ 1884 р.

2. Кеппена, публ[ікація] у Вестнике Европы 1822 р.

3. Уварова реконструкцію 1875 р.

4. Невідомого походження у Булгакова.

Ми у Львові можемо добути тільки № 1, інших немає. Але необхідно всі ті варіанти разом зібрати для майбутнього Федорівського збірника, для Інститутів історії техніки Віктора Васильовича і для проектного Федорівського музею у Львові. Я роблю дальші розшуки, може поведеться ще відшукати які варіанти. Вас, Юрію Олексієвичу, прошу допомогти

²⁰ Булгаков Федір Ілліч (1852–1908) — російський журналіст, мистецтвознавець, історик книги. З 1893 р. — редактор журналу «Вестник иностранной литературы». 1897 р. видав «Новый журнал иностранной литературы, искусства и науки», в 1899–1908 рр. — редактор газети «Новое время». У 1889 р. видав «Иллюстрированную историю книгопечатания и типографского искусства».

²¹ Уваров Олексій Сергійович (1825–1884) — російський археолог, граф. Один із засновників «Русского археологического общества», Московського археологічного товариства, Історичного музею у Москві. У 1851–1854 рр. розкопував кургани Володимирської і Московської губерній, у 1853–1854 рр. — провів розкопки в Ольвії, Херсонесі, Неаполі Скіфському.

²² «Печатный двор» — перша російська друкарня, збудована в 1563 р. у Москві. В 1564 р. Іван Федоров і Петро Мстиславець надрукували першу книгу — «Апостол». У приміщенні «Печатного двора» знаходилася «правильная палата», бібліотека і «Книгохранительная палата» (XVII ст.). «Книгохранительная палата» — своєрідний книжковий склад, у якому зберігались книги та рукописи, також займалася розповсюдженням (даруванням та продажем) книг.

²³ Гриневецький Модест Михайло (1758–1823) — український церковний діяч, богослов, історик, джерелознавець, ректор Львівського університету (1822–1823). Народився на Лемківщині (тепер Польща). Вивчав тексти літописів і стародруків Біблій. Досліджував діяльність К. Острозького, Й. Городецького, Ф. Скорини, М. Сльозки. Збирав та описував стародруки, скопіював напис на надгробній плиті І. Федорова. Похований у монастирському саді поблизу церкви Св. Онуфрія у Львові.

²⁴ «Kłosy» (1865–1890) — польський ілюстрований тижневик, присвячений літературі, науці і мистецтву. Видавав у Варшаві Ф. С. Левенталь. Журнал мав власну кілографічну майстерню.

у цих, для всіх нас важливих пошукуваннях, — може хто-небудь із книголюбів в Ленінграді або Москві має ще які відомості? Прошу Вас не відмовити Вашої допомоги, щоб ми могли дати у проєктованому виданні якнайбільше нового.

Ви, очевидно, вже дістали мого другого листа — я чекаю рішень Ваших про проєкт Федорівських видань.

Посилаю маленьку Шевченкіанум. Був десь в газетах (Рад[янська] Україна?) лист учасників вечора в Орську²⁵ до ЦК КП(б)У, але десь мені пропав з-під рук — може ще віднайду.

*ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів. —
Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 193/8. — Арк. 13-13 зв.,
копія, машинопис.*

Документ № 6. Лист І. Крип'якевича

22 березня 1949, Львів

Львів, 22. III. 1949
вул. Острозького 7/2

Дорогий Юрій Олексієвичу!

Одержав Вашого листа з 26. II, але мав багато роботи і припізнився з відповіддю — пробачте! Не згадуєте, чи одержали Шевченкіана: одне видання Кобзаря (не пригадую вже чи з 1942 чи [19]44 р.) і пару меморіальних марок з Шевченком? Тепер посилаю знову дещо до Вашої збірки — збираю також нові принагідні згадки.

Одночасно пишу до Віктора Васильовича пару слів про наші плани. Видання матеріалів про Федорова стало у Львові дуже актуальне, бо святкували ми ювілей 375-річчя першої книги на Україні²⁶ і багато людей цікавиться цією тематикою. На вченій раді львівського Історичного архіву один історик вже навіть виступив з пропозицією, щоб публікувати всі федорівські джерела — але поки що нічого не вирішено. Все таки є

²⁵ *Орськ* — м. Оренбурзької обл., Росія. У 1847–1848 рр. до Орської фортеці був засланий Т. Шевченко із заборонаю писати і малювати. Всупереч суворій забороні, поеми «Княжна», «Варнак», «Чернець» були написані саме там.

²⁶ 25 лютого 1949 р. о 19 год. у приміщенні театру ім. М. Заньковецької відбулися урочисті загальноміські збори, присвячені 375-річчю з дня виходу в Україні першої друкованої книги (м. Львів).

Детальніше про це див.: *Колосовська О.* Музей книги: з історії творення / *Ольга Колосовська* // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаніка : зб. наук. праць. — Львів, 2010. — Вип. 2 (18). — С. 635-636.

небезпека, що хто-небудь візьметься за справу і попсує наш план, бо ж ніхто не зможе поставити справи так широко, як Віктор Васильович! Про це я і пишу до В[іктора] В[асильовича] — треба рішитися і не відкладати на довгий термін.

Відповідаю на Ваші запити. Львівські, федорівські матеріали латинською мовою (-тільки декілька українською-)? отже треба їх дати і в оригіналі, і в перекладі. Білоруських бібліофілів я також не знаю, може Сергій Іванович має які відомості, або треба написати до білоруської АН.

Дякую за Вашу обітницю відшукати матеріали про Федорова, яких у Львові немає — тільки Вестник Европы 182[2 р.] вже непотрібний, ми його віднайшли.

Сердечно Вас вітаю і стискаю руку — нераз згадую спільну працю з Вами в Києві²⁷ і Низький поклін Ользі Олександрівні.

*ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів. —
Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 193/8. — Арк. 14,
копія, машинопис.*

Документ № 7. Лист І. Крип'якевича

30 грудня 1955, Львів

Львів, 30 грудня 1955
вул. Острозького 7, кв. 2

Вельмишановний Юрій Олексійовичу!

З новим роком прошу прийняти сердечні побажання здоров'я, сил до праці та всяких успіхів! Як живете, над чим працюєте?

Посилаю Вам дрібні Шевченкіана.

При цій нагоді моє прохання до Вас. Я почав наново комплектувати мою збірку екслібрисів. З літератури знаю, що у Вас були два екслібриси — може і більше? — дуже приємно було б мені їх від Вас одержати.

Чи може і Ви також, серед інших бібліофільських пристрастей, збирали також екслібриси? Може є у Вас дублети?^{*} Буду Вам вдячний за них.

²⁷ У Києві з березня 1947 р. до березня 1948 р. І. Крип'якевич працював завідувачем відділу стародруків Бібліотеки АН УРСР, а Ю. Меженко у 1944–1947 рр. був директором цієї інституції.

Детальніше про це див.: *Ковальчук Г. І. П. Крип'якевич — завідувач відділу стародруків БАН УРСР / Г. Ковальчук // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві / [відп. ред. Я. Ісаєвич ; упоряд. Ф. Стеблій]. — Львів, 2001. — С. 801-802.*

* Дублет — другий примірник якого-небудь предмета.

Прошу проінформувати мене, чи існує ще ленінградське «Общество экслибрисистов»²⁸, — а якщо не існує, чи і де можна добути його «Летопись»²⁹ та інші публікації? Чи є в Ленінграді які збирачі екслібрисів і які їх адреси?

Чи є в Вас Шевченкові «Гайдамаки», видане в Іркутську, 1939 р. — можу для Вас добути.

Щиро тисну руку, чекаючи відповіді.

Глибокий поклін Дружині.

*ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів. —
Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 314/2. — Арк.12,
копія, машинопис.*

Документ № 8. Лист Ю. Меженка

[Початок січня 1956, Київ]

1956

Вельмишановний і дорогий
Іване Петровичу!

Прийміть, прошу, від мене найщиріші новорічні привітання і найкращі побажання.

Дуже мене зворушило, що Ви згадали за мене, який живе так далеко.

Спасибі Вам за новорічні подарунки.

Екслібриси я продовжую збирати, але не так широко як раніш.

Тепер у мене залишилася збірка українських, яка за останній час не поповнюється, бо не маю кореспондентів та ще друга збірка, яка складається з екслібрисів з різними motto, літературними цитатами тощо — вона поповнюється краще.

В Ленінграді «Общества экслибрисистов» зараз нема.

²⁸ *Ленинградское общество экслибрисистов* (ЛОЭ) — об'єднання ленінградських колекціонерів книжкового знака (екслібрисів), бібліофілів і художників книги (1922–1930). Відбулося 172 засідання товариства, на яких заслуховувалися доповіді та повідомлення, присвячені історії походження та розповсюдження в Росії книжкового знака, про давні російські бібліотеки, спадщину художників-творців екслібриса, його техніки. Товариство видало 13 випусків «Трудов» (1924–1931) з покажчиками до них. При товаристві були організовані спеціальні бібліотека та музей (нараховували 2 тис. книжкових знаків). У 1930 р. товариство було перетворено у секцію екслібрисистів при Ленінградському товаристві бібліофілів.

²⁹ «Летопись общества» була надрукована в книжці: «Летопись Ленинградского общества экслибрисистов» («Труды Л.О.Э». — Ленінград, 1931. — Вып. 13).

Натомість є Секція колекціонерів при Будинку вчених. В цій секції є чимала група екслібрістів. Оскільки я давній колекціонер, член секції, ба навіть її голова, то я всіх їх добре знаю.

Учений секретар нашої секції завзятий екслібріст. У нього в колекції понад 14 000 шт., він людина акуратна й точна. Його я можу рекомендувати Вам як одного з найкращих кореспондентів. Зовуть його Борис Афанасьевич Вилинбахов³⁰, адреса: Ленінград, Литейный проспект 1/20 кв. 12.

Якщо Вас цікавить робота секції взагалі, то я зможу надіслати Вам календарі, в яких є відомості про наші відкриті засідання.

Діяльність наша досить різноманітна, бо в секції членів чимало і то не тільки вчені, а взагалі ленінградські колекціонери.

Якщо Вам коли небудь доведеться бути в Ленінграді — побуваєте на наших засіданнях.

Я з свого боку охоче надішлю Вам екслібрісів з своїх дублетів — їх у мене є чимало.

Та не знаю які Вас більш цікавлять. Напишіть.

В обмін за екслібриси я б хотів одержувати «Шевченкіану». Ви ж знаєте, що й газетні відтинки і всяка дрібнота мене в однаковій мірі цікавить.

Оскільки цей рік майже ювілейний (95 роковини смерті), то, мабуть, більше буде всяких засідань, статтів тощо.

Иркутське видання Гайдамаків, спасибі Вам, у мене є.

У мене був лише 1 екслібріс — надсилаю 2 примірники.

«Летопись» ОЛЭ зараз дуже важко знайти.

Може Вилинбахов Вам в цій справі допоможе.

Я з свого боку з ним про це поговорю.

Дружина дякує Вам за привітання.

Від себе жичу Вам доброго здоров'я і взагалі всього найкращого.

Юр Меженко

1956

ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів. — Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 314/3. — Арк. 45-47, Підпис Ю. Меженка — власноручний. Конверт, штампетп: Ленінград [28]-3-15618, Львов 10 Гор. [14]1 5610, адресовано: «Львов. Вул. Острозького 7 пом. 2 професорові Іванові Петровичу Крип'якевичеві», адреса відправника: «Ленінград 28, Маховая 22 кв. 22. Ю. А. Меженко», оригінал, рукопис.

³⁰ **Вилинбахов Борис Опанасович** (1897–1969) — ленінградський колекціонер, військовий хімік, відставник-майор. Збиранню книжкового знака він присвятив понад сорок років свого життя. Його колекція екслібрисів нараховувала понад 35 000 книжкових знаків. У 1947 р. у Ленінграді в Будинку вчених була організована секція колекціонерів, ученим секретарем якої 1950 р. обрано Бориса Опанасовича.

Документ № 9. Телеграма Ю. Меженка

24 червня [1966], Київ

Киева 25 / 7301 25 24 1.811=

ДОРОГИЙ ІВАНЕ ПЕТРОВИЧУ СЕРДЕЧНО ПОЗДОРОВЛЯЮ ВАС
ВІСІМДЕСЯТИРІЧЧЯМ ДНЯ НАРОДЖЕННЯ БАЖАЮ ДОВГИХ ЛІТ
ТВОРЧОЇ ПЛІДНОЇ ПРАЦІ=МЕЖЕНКО=

Министерство связи СССР 24/ 6 час 20. 45. 18/ XII-62 г. Московская
типография Госзнака. Зак. 63-2146 [на звороті].

*ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. —
Ф. 314 (Крип'якевич І. П.), од. зб. 255/5. — Арк. 43-44.
Телеграма, адресовано: «Львів вул. Острозького 7
пом. 2 Крип'якевичеві». Кольорове фото
А. В. Богданова. Ромашки. Серія К-27, оригінал.*

1. *Крип'якевич Р.* Листи Юрія Меженка до Івана Крип'якевича : [зб. наук. праць] / *Роман Крип'якевич* // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві / відп. ред. *Ярослав Ісаєвич* ; упоряд. *Феодосій Стеблій* ; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. — Львів, 2001. — Вип. 8. — С. 459-470.
2. *Крячок М. І.* Листи М. Д. Деркач до Ю. О. Меженка / *М. І. Крячок* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. — Київ : Наук. думка, 1995. — Вип. 3. — С. 80-91.
3. Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969) / авт.-упоряд. *Марія Вальо* ; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України. — Львів, 2002.— 324 с., [14] арк. : фотоіл.
4. Листування Юра Меженка з Ярославом Дашкевичем (1945–1969) / [упоряд.: *Р. Дзюбан, Г. Сварник*] ; Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, Відділ історичних колекцій. — Львів, 2009. — 374 с., [28] с. : фотоіл., факс.
5. *Сварник Г.* Листування Юрія Меженка з Ярославом Дашкевичем (1945–1949) як джерело до бібліографознавства та бібліотекознавства / *Галина Сварник* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. праць]. — Львів, 2007. — Вип. 15. — С. 408-429.